Dosarul nr. 5r-914/2023

4-23022030-12-5r-13022023

H O T Ă R Â R E
în numele Legii

13 iulie 2023 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău, (sediul Rîșcani)
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător Victor Sîrbu
Grefier Lilia Tașlîc

examinând în şedinţă judiciară publică contestația depusă de **Axenti Elena**, împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 734/21sp din 20 august 2021 și deciziei nr. 11/36 din 19 mai 2022, prin care i-a fost aplicată sancțiunea amenzii în mărime de 900 lei pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 174 din Codul contravențional, -

c o n s t a t ă:

La 19 mai 2022, agentul constatator din cadrul SA „Apă Canal Chișinău” - Iurcu Iurie, a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 734/21sp, în baza art. 174 Cod contravențional, în privința lui Axenti Elena, pe faptul deteriorării aparatelor de evidență a consumului de apă potabilă, manifestată prin nerespectarea măsurilor de protecție a contorului care duce la neînregistrarea sau la înregistrarea incorectă a consumului de apă.

Prin decizia Comisiei administrative de pe lângă Pretura sectorului *****din 19 mai 2022, Axenti Elena a fost trasă la răspundere contravențională şi sancționată conform art. 174 din Codul contravențional cu amendă în mărime de 900 lei, pentru faptul că, aflându-se în com. *****, a deteriorat intenționat aparatul de evidență a consumului de apă potabilă și a volumului de apă uzată evacuată.

La data de 13 februarie 2023, avocatul Cojocari Oleg, în interesele lui Axenti Elena, a depus contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție 734/21sp din 20 august 2021 și deciziei nr. 11/36 din 19 mai 2022, prin care s-a solicitat că, repunerea în termen și anularea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 734/21sp din 20 august 2021 întocmit de către agentul constatator al SA „Apă Canal Chișinău”, Iurcu Iurie în baza art. 174 din Codul contravențional și a deciziei Comisiei administrative a Preturii sectorului *****mun. Chișinău nr. 11/36 din 19 mai 2022 de sancționare contravențională a lui Axenti Elena cu amendă în mărime de 900 lei și încetarea procesului contravențional.

În ședința de judecată, contravenienta Axenti Elena și avocatul contravenientei – Cojocari Oleg, fiind citați legal prin intermediul scrisorilor cu aviz de recepție, nu s-au prezentat, din care cauză, în temeiul art. 455 alin. (3) Cod contravențional, instanţa a examinat cauza în absența acestora. Astfel, instanţa reține că în cauza Ponomaryov contra Ucrainei, CEDO promovează cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia pentru a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Ham versus Germany, nr. 7557/03 din 11.09.2007). Mai mult ca atât, contravenientul a depus contestația împotriva perocesului-verbal, ce atestă că cunoaște cu certitudine despre derularea procesului judiciar.

Reprezentantul agentului constatator, fiind citat legal prin intermediul scrisorii cu aviz de recepție, în ședința de judecată nu s-a prezentat, din care cauză, în temeiul art. 455 alin. (2) Cod contravențional, instanţa a examinat cauza în absența acestuia.

Aprecierea instanței de judecată:

Studiind materialele cauzei în raport cu prevederile legale ce guvernează speța dedusă judecății, instanța de judecată apreciază contestația întemeiată şi pasibil de a fi admisă, reieșind din următoarele considerente.

Conform art. 448 alin. (1) Cod contravențional, contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sunt de acord cu decizia agentului constatator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sunt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constatator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copiei de pe decizia respectivă în condițiile art. 447^1 alin. (8).

Termenul de depunere a contestației a fost respectat, nefiind necesară repunerea în termen, întrucât la materialele cauzei nu sunt anexate probe care ar confirma faptul că, Axenti Elena a primit o copie de pe decizia asupra cauzei contravenționale. Mai mult ca atât, contestatara a specificat în contestația depusă că a aflat despre existența procesului-verbal cu privire la contravenție de la executorul judecătoresc și a prezentat probe ce confirmă faptul că, a aflat despre existența deciziei agentului constatator, când a recepționat corespondența din partea executorului judecătoresc.

Conform art. 5 alin. (1) Cod contravențional, nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârşirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională.

Conform art. 7 Cod contravențional, persoana poate fi sancționată numai pentru contravenția în a cărei privință este dovedită vinovăția sa, cu respectarea normelor prezentului cod.

Conform art. 8 alin. (2) din Codul contravențional, este supusă răspunderii contravenționale numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravențională.

Potrivit prevederilor art. 440 alin. (1) din Codul contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare şi de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării agentului constatator sau procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, în instanţa de judecată sau în alt organ spre soluționare.

În corespundere cu alin. (1) al art. 442 din Codul contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

În ședința de judecată s-a constatat că, la 20 august 2021, agentul constatator din cadrul SA „Apă Canal Chișinău” - Iurcu Iurie, a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 734/21sp, în baza art. 174 din Codul contravențional, în privința lui Axenti Elena, pe faptul deteriorării aparatelor de evidență a consumului de apă potabilă, încălcare prin nerespectarea măsurilor de protecție a contorului care duce la neînregistrarea sau la înregistrarea incorectă a consumului de apă.

Prin decizia Comisiei administrative de pe lângă Pretura sectorului *****din 19 mai 2022, Axenti Elena a fost trasă la răspundere contravențională şi sancționată conform art. 174 din Codul contravențional cu amendă în mărime de 900 lei, pentru faptul că, aflându-se în com. *****, a deteriorat intenționat aparatul de evidență a consumului de apă potabilă și a volumului de apă uzată evacuată.

Conform art. 443 alin. (1) din Codul contravențional, rezultă că, procesul-verbal cu privire la contravenție va cuprinde: a) data (ziua, luna, anul), ora şi locul încheierii; b) calitatea, numele şi prenumele agentului constatator, denumirea autorității pe care o reprezintă; c) numele, prenumele, domiciliul, ocupația persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, datele din buletinul lui de identitate sau, după caz, din alt act care stabilește identitatea persoanei, iar în cazul persoanei juridice, denumirea, sediul, codul ei fiscal, datele persoanei fizice care o reprezintă; d) fapta contravențională, locul şi timpul săvârșirii ei, circumstanțele cauzei care au importanță pentru stabilirea faptelor şi consecințelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenție; e) încadrarea juridică a faptei, norma materială contravențională şi indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenției; f) aducerea la cunoștința persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional şi a victimei a drepturilor şi obligațiilor lor prevăzute la art. 384 şi 387; g) obiecțiile şi probele pe care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional le aduce în apărarea sa, precum şi obiecțiile şi probele victimei; h) informații despre instituția bancară şi despre modul de plată a amenzii.

În legislația Republicii Moldova, ca şi în cea a altor state europene, contravențiile au fost scoase de sub incidența legii penale şi supuse unui regim administrativ. Din perspectiva capitolului IV din Cartea I al Codului contravențional, instanţa de judecată

evidențiază că sancțiunile administrative nu privesc un grup de persoane, ci se adresează tuturor cetățenilor în vederea realizării scopului preventiv şi represiv al sancțiunii, iar potrivit art. 38 alin. (3) din legea citată, arestul contravențional poate fi aplicat şi în cazul neexecutării intenționate a unei alte sancțiuni contravenționale, ceea ce conferă faptei natura penală. Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice în materie penală în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, printre care şi prezumția de nevinovăție, prevăzută de alin. (2) al art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (Zilibergerg împotriva Moldovei (§ 35, din 01 februarie 2005), Angel împotriva României (§ 52, din 04 octombrie 2007) sau Ozturk împotriva Germaniei (din 21 februarie 1994). Această împrejurare fundamentează la nivel de principiu că, sarcina probei în procedura contravenționala desfășurată în fața instanţei de judecată revine în primul rând organului constatator şi, în condițiile în care acesta face dovada vinovăției, petentul urmează să-şi probeze nevinovăția.

Instanţa reiterează faptul că, prezumția de legalitate a procesului-verbal cu privire la contravenție, a fost supusă atenției Curţii Europene a Drepturilor Omului (cauza Anghel contra României din 04 octombrie 2007), cauză în care Curtea, prin hotărârea din data de 4 octombrie 2007, își exprimă în mod foarte clar punctul de vedere cu privire la acest aspect. Curtea este de părere că, dacă scoaterea contravenției în afara legii penale nu ridică probleme în sine, nerespectarea garanțiilor fundamentale, printre care şi prezumția de nevinovăție, care protejează cetățenii împotriva unor posibile abuzuri din partea autorităților, reprezintă un aspect ce trebuie examinat în temeiul articolului 6 din convenție. Reiterând importanța, în cadrul unei proceduri ce poate fi calificată drept „penală", a unei astfel de garanții, destinată să restabilească echilibrul dintre presupușii autori ai faptelor ilegale şi autoritățile chemate să îi urmărească şi pedepsească, Curtea consideră că asemenea cazuri urmează a fi judecate echitabil, după cum prevede art. 6 din CEDO.

Cu titlu preliminar, se impun a fi făcute câteva considerații referitoare la natura juridică a procesului-verbal cu privire la contravenție, precum și la forma acestuia. Procesul-verbal de contravenție materializează o manifestare de voință cu caracter unilateral a unei autorități publice (prin intermediul persoanelor care au calitatea de agenți constatatori) și reprezintă un act administrativ unilateral cu caracter individual, emis în baza puterii publice, cu scopul de a produce efecte juridice.

În asemenea situație, întru respectarea garanțiilor sus indicate, instanţa de judecată va verifica legalitatea şi temeinicia procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 734/21sp din 20 august 2022, întocmit în privința lui Axenti Elena.

Instanța reține că, legea contravențională prevede redactarea procesului-verbal cu privire la contravenție într-o anumită forma „ad validitatem", cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit. În acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute la art. 443 al Codului contravențional sunt impuse agentului constatator la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție prin prisma art. 445 al Codului contravențional.

Conform art. 445 alin. (1) din Codul contravențional, legiuitorul a prevăzut expres și exhaustiv temeiurile care atrag nulitatea absolută a procesului-verbal cu privire la contravenție, și anume, neconsemnarea în procesul-verbal cu privire la contravenție a mențiunilor privind numele, prenumele şi funcţia agentului constatator, numele, prenumele, data (ziua, luna, anul) întocmirii procesului-verbal, seria şi numărul actului de identitate şi numărul de identificare personal (IDNP) sau datele de identificare din buletinul de identitate provizoriu ale făptuitorului care renunță la numărul de identificare personal şi la evidența automatizată în Registrul de stat al populației, iar în cazul persoanei juridice – lipsa denumirii şi a sediului acesteia, a circumstanțelor comiterii şi încadrării juridice a faptei contravenționale săvârșite şi a datei comiterii acesteia, a semnăturii agentului constatator sau a martorului asistent, în cazul refuzului contravenientului de a semna, atrage nulitatea absolută a procesului-verbal.

Totodată, alin. (2) al aceluiași articol prevede temeiurile nulității relative, astfel încât, celelalte încălcări ale art. 443 sau ale altor norme imperative din prezentul cod pot să ducă la nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție doar în cazul în care acestea afectează în mod esențial fondul cauzei.

Respectiv, analizând procesul-verbal cu privire la contravenție sub aspectul legalității sale, instanța va cerceta dacă în cauză sunt întrunite cerințele de formă ale procesului-verbal de contravenție așa cum sunt impuse de dispozițiile art. 443 al Codului contravențional, referitoare la mențiunile obligatorii ce trebuie prevăzute sub sancțiunea nulității.

Așadar, în urma analizei cuprinsului procesului-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare, instanța de judecată elucidează faptul că, agentul constatator a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în lipsa făptuitoarei și nu a prezentat careva probe prin care se atestă că contravenienta a fost citată la întocmirea procesului-verbal pentru a-și valorifica drepturile garantate de legislația contravențională.

Astfel, în procesul-verbal cu privire la contravenție este expres indicat că acesta a fost întocmit în absența contravenientei, fapt confirmat prin semnătura a doi martori. Or, se remarcă că, citațiile au fost expediate la locul de consum și nu la locul de domiciliu a lui Axenti Elena.

În astfel de circumstanțe, agentul constatator urma să informeze contravenienta despre faptul că la data de 20.08.2021 va avea loc întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, precum și despre faptul că la 19.05.2022, în privința lui Axenti Elena a fost aplicată sancțiunea contravențională. Astfel, instanța atestă că, la materialele cauzei nu este anexată nici o recipisă, telefonogramă sau alt înscris care ar dovedi faptul că contravenienta cunoștea despre ora, locul şi data întocmirii procesului-verbal.

Instanța consideră oportun de a preciza că, citarea reprezintă o acțiune procedurală prin care agentul constatator al SA „Apă Canal Chișinău”, Iurcu Iurie urma să asigure prezența făptuitorului pentru desfășurarea procesului contravențional, or, în lipsa citării, făptuitorul nu putea să cunoască cu siguranță data, ora și locul examinării cauzei contravenționale.

Astfel, în lipsa unor probe pertinente și concludente care ar demonstra respectarea procedurii de citare legală în privința făptuitorului, instanța are dubii cu privire la citarea

lui Axenti Elena, prin urmare se constată că, în adresa făptuitorului nu a fost expediată citație și, respectiv, nu a fost informată anticipat despre necesitatea prezentării în calitate de persoană în privința căreia urmează a se întocmi proces-verbal. În susținerea acestei poziții, instanța de judecată reiterează că, potrivit principiului „in dubio pro reo", toate dubiile ce nu pot fi înlăturate în condițiile legii urmează a fi apreciate în favoarea persoanei învinuite.

Sub acest aspect, este evident că făptuitoarea nu a fost citată legal pentru soluționarea cauzei contravenționale și nu a beneficiat de garanțiile procesuale prevăzute în art. 384 alin. (2) și 378 din Codul contravențional. În esență, agentul constatator al SA „Apă Canal Chișinău", nu era în drept să încheie actul menționat, în baza art. 443 alin. (6) din Codul contravențional, întrucât nu a fost stabilită citarea făptuitoarei și absența nemotivată a acesteia.

Astfel, în ședința de judecată s-a constatat că Axenti Elena nu a fost citată pentru întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție și la etapa procesuală de aplicare a sancțiunii contravenționale, fiind încălcate prevederile art. 443 lit. f), g) Cod contravențional, făptuitorul fiind lipsit de posibilitatea de a-şi susține poziția, a prezenta probe, a beneficia de serviciile unui apărător ales, a înainta obiecții şi a se bucura de toate celelalte drepturi garantate de art. 6 CEDO.

În cauza Ziliberberg contra Moldovei statul a fost condamnat pentru faptul ne citării legale a contravenientului (nerespectarea termenului de înmânare a citației cu 5 zile înainte de data când trebuia să fie prezent).

Potrivit art. 382 alin. (1) - (3) Cod contravențional, citarea este o acţiune procedurală prin care autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională asigură prezentarea persoanei în fața sa pentru desfășurarea normală a procesului contravențional. Citarea se face prin invitație scrisă, care se înmânează de către autoritatea competentă sau se expediază prin poștă. Citarea se poate face şi prin notă telefonică sau telegrafică, prin telefax, poștă electronică ori prin orice alt sistem de mesagerie electronică în cazul în care autoritatea dispune de mijloacele tehnice necesare pentru a dovedi că citația a fost primită. Citarea se face în așa fel ca persoana chemată să primească invitația cu cel puțin 5 zile înainte de data când ea trebuie să se prezinte în fața autorității respective.

Astfel, instanța de judecată conchide că, procesul-verbal cu privire la contravenție specificat contravine prevederilor art. 443 alin. (1) lit. f), g) din Codul contravențional.

Pe cale de consecință, instanța consideră că în cazul din speță, prin încălcarea prevederilor Codului contravențional elucidate supra, contestatarei Axenti Elena i-a fost lezat dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil.

Astfel, se constată că agentul constatator a admis erori care afectează în mod substanțial fondul cauzei și care determină, în conformitate cu art. 445 alin. (2) Cod contravențional, necesitatea încetării procesului contravențional, pe motivul nulității procesului verbal cu privire la contravenție.

Ţinând cont de faptul că instanţa constată nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, adică a actului de învinuire în prezenta cauză, acest fapt degrevează instanţa de judecată de obligația de a se expune asupra pertinenței, concludentei şi utilității

fiecărei probe din dosar, precum şi asupra coroborării lor în ansamblu, odată ce actul de învinuire este lovit de nulitate. În atare circumstanțe, instanța urmează să anuleze procesul-verbal cu privire la contravenție din motivul nulității acestuia. Ori, inițial instanța de judecată verifică legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție și ulterior examinează fondul cauzei.

Reieșind din circumstanțele expuse, procesul contravențional, privind acuzarea lui Axenti Elena de comiterea contravenției prevăzute de art. 174 Cod contravențional, urmează a fi încetat, din motivul nulității procesului-verbal cu privire la contravenție, din care cauză instanţa nu se va expune asupra probelor, odată ce actul de învinuire este lovit de nulitate.

În conformitate cu art. 461, 462 din Codul contravențional, instanţa de judecată, -

h o t ă r ă ș t e:

Admite contestația depusă de **Axenti Elena**.

Anulează procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 734/21sp din 20 august 2021 şi decizia nr. 11/36 din 19 mai 2022, prin care lui **Axenti Elena** i-a fost aplicată sancțiunea amenzii în mărime de 900 lei, pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 174 din Codul contravențional.

Încetează procesul contravențional privind acuzarea lui **Axenti Elena** de comiterea contravenției prevăzute de art. 174 al Codului contravențional, din motivul nulității procesului-verbal cu privire la contravenție.

Hotărârea cu drept de recurs la Curtea de Apel Chişinău în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani).

Președintele ședinței,
judecător **Victor Sîrbu**